

Alen Iljevec, svetniška skupina Ptuj je naš je posredoval pobudo št. 511/18:

Razstavitev arheologije.

Obrazložitev: Do razstavitve arheologije v za to predvidenem objektu Žitnice bodo pretekla še leta, vse do takrat pa le ta ostaja skrita tako lokalnemu prebivalstvu kot turistom, ki v Ptuj prihajajo predvsem zaradi statusa najstarejšega mesta, z ohranjenimi predmeti iz rimskih časov. Glede na to predlagamo, da se določeni arheološki ostanki do odprtja Žitnice razstavijo v Dominikanskem samostanu ali pa v bivšem Salonu umetnosti, ki se naj da v uporabo in upravljanje Muzeju.

Odgovor: PMPO je vse od izselitve arheološkega oddelka in zbirke iz Dominikanskega samostana, ko je bila zbirka vključno z lapidarijem deponirana v objektu na Muzejskem trgu 2, prezentiral bogato arheološko dediščino v okviru možnega, sporadično na različnih lokacijah (Muzejski trg 2, Ptujski grad, Salon umetnosti, Galerija Magistrat, Hotel Mitra, OE Ormož). Skratka, ob že siceršnji prostorski stiski si ves čas prizadevamo predstaviti javnosti vsaj delček arheološke dediščine. Določen del je na ogled tudi 'in situ' (prvi in tretji mitrej, Orfejev spomenik, Rimska opekarska peč, ...). Trenutno je v prostorih konjušnice na Ptujskem gradu na ogled občasna razstava Prezrti predmeti iz muzejske gipsoteke. Cilj razstave je iz muzejskih zbirk predstaviti predmete iz mavca in vsem generacijam na izobraževalen način približati različne zvrsti kiparskih del, s katerimi muzej predstavlja javnosti ptujsko kulturno dediščino doma in na tujem. Letos jeseni bomo na tej lokaciji odprli občasno razstavo z naslovom Tradicija upodobitve noše na kamnitih spomenikih rimske Petovione. V rimskem lapidariju najdemo namreč posvetilne plošče, nagrobnike, pepelnice in sarkofage, na katerih so upodobljene osebe v takratnih nošah (obleka, dodatki), ki imajo tradicijo skozi zgodovinska obdobja do današnjega dne. Arheološka zbirka je zbirka državnega pomena. Obsega raznovrstno gradivo od prazgodovine dalje in sicer keramično gradivo, kovinsko gradivo, novce, zakladne najdbe, koščeno gradivo, stekleno gradivo, kamnito gradivo, jantar ter ostale poldrage in drage kamne, organske ostanke, ... Antični lapidarij PMPO je eden največjih in najpomembnejših srednje evropskih lapidarijev. Prav tako Ptuj predstavlja najpomembnejše in največje najdišče predvsem antične arheologije v Sloveniji in širše. Naslednje leto bo v prostorih konjušnice na Ptujskem gradu manjša občasna razstava, kjer bomo predstavili del lapidarija (drugi mitrej, izbor predmetov) in restavriranje spomenikov.

Kot je znano, je načrtovana obnova grajske žitnice, v tej smeri tečejo številne aktivnosti. Projekt je vreden 5,6 milijona evrov, v celoti jih bo zagotovilo Ministrstvo za kulturo iz [Načrta za okrevanje in odpornost \(evropska sredstva\)](#). Kot je MK navedlo, bo to največja državna investicija na Ptujju na področju kulturne dediščine v zadnjih desetletjih. 16. julija je bilo izdano gradbeno dovoljenje. Po izdelavi PZI bodo na MK objavili javno naročilo za izvajalca gradbenih del. V vezi z Orfejevim spomenikom, ker so tudi vprašanja o tem, bi bilo karkoli z gotovostjo reči, preuranjeno. O tem, kakšna bo njegova usoda, sami postopki ipd., bo odločala posebna strokovna komisija. Sicer lahko povem, da je v grajski žitnici v projektni dokumentaciji predviden tudi prostor za Orfejev spomenik, ki ga doslej nismo imeli kam umestiti. Tudi praksa v Sloveniji (in širše) je taka, da se originali zaradi degradacije umikajo v zaprte prostore (npr. Robov vodnjak v Ljubljani in kužno znamenje v Mariboru), na njihovo mesto pa se postavljajo kopije.

Tudi sicer potekajo številne aktivnosti, na več ravneh. V preteklem letu smo v PMPO ob izvajanju rednega letnega načrta začeli s selitvijo celotnega muzejskega depoja iz nekdanje grajske žitnice. To je bil precejšen logistični zalogaj, saj je med drugim primanjkovalo nadomestnih prostorov. Za izjemno razumevanje, podporo in sodelovanje gre velika hvala odgovornim in predstavnikom obeh lokacij, kamor je PMPO preselil predmete, podjetja Talum in dvorca Štatenberg. Seveda je bila selitev tudi velik finančni zalogaj, zahvaljujem se MK, ki je zagotovilo 46 tisoč evrov, sicer je skupni strošek selitve znašal dobrih 98 tisoč evrov, razliko je muzej financiral z lastnimi viri. Kar zadeva finance, bi opozoril, da muzej zahvaljujoč lastnim virom sploh lahko deluje v obstoječih okvirjih. Naj v okviru tega spomnim, kar sicer redno opozarjamo, da muzej že več let z lastnimi sredstvi plačuje izpadli delež, ki ga občina Središče ob Dravi, ki je izstopila iz soustanoviteljstva, ne plačuje za delovanje OE Ormož. Pri čemer odlok, pogodbe med soustanovitelji, ostajajo nespremenjeni, muzej pa ostaja v nezavidljivem položaju in brez sogovornika. Muzej kot JZ ne more spremeniti odloka, ne občinam sugerirati, kako bo financiran muzej v prihodnje, to je izključno v domeni soustanoviteljev.

V nadomestne depojske prostore v okviru podjetja Talum in dvorca Štatenberg smo tako preselili 4257 kosov večjih in manjših etnoloških predmetov, okoli 470 kosov novoveškega lapidarija, 32 klavirjev in pianinov, 9 harmonijev ter 618 kosov plemiškega in meščanskega pohištva. Da je delo potekalo nemoteno ne glede na vremenske razmere ter zaradi težje dostopnosti do žitnice in depojskih prostorov smo na platoju izven objekta postavili večji šotor s pokrito povezavo. Tik pred embaliranjem smo vse predmete v šotoru očistili, preverili inventarne številke ter fotografirali s povečanimi inventarnimi številkami. Občutljive predmete smo skrbno zavili v mehurčasto folijo in položili v škatle iz trdega kartona. V podjetju Talum so nam po meri izdelali trpežno embalažo, tako da smo lahko embalirali tudi težje in večje predmete, kar je omogočilo boljšo zaščito, lažje rokovanje med transportom in racionalnejšo izrabo prostora v novem depoju. Vse škatle smo po posebnem sistemu za vsak oddelek posebej vidno označili. V Talum smo selili manj občutljive etnološke eksponate in novoveški lapidarij. Čeprav je tovarniška hala masivne gradnje, pa vendar ni primerna za dragoceno marketirano pohištvo. Za slednje smo v gradu Štatenberg, ki je v lasti tovarne Impol iz Slovenske Bistrice, našli ustrezne prostore, kjer so podobni mikroklimatski pogoji kot v dosedanem muzejskem depoju pohištva. Posamezne pohištvene kose smo pred selitvijo očistili, označili z inventarnimi številkami izpisanimi na kartončkih in fotografirali. Za prevoz pohištva s Ptuja v Štatenberg smo najeli selitveni servis, s katerim smo imeli že v preteklosti dobre izkušnje. Na novi lokaciji smo vse pohištvo po vodoravni površini pokrili s folijo Tyvek, tako da lahko zrak nemoteno kroži. Pri selitvi etnoloških eksponatov in novoveškega lapidarija so sodelovali kustosi, konservatorji-restavratorji, tehnična ekipa, pomagali pa so tudi zunanji sodelavci. Za prevoze smo najeli tovornjak z avtodvigalom. Prevoz instrumentov s tipkami pa je bil zaupan specializiranemu podjetju. Za nekaj zabojnikov se je nabralo tudi kosovnega odpada. Vsem muzejskim kolegom in sodelujočim iskrena hvala.

Obenem je v letošnjem programu velik poudarek na restavriranju in konserviranju predmetov (lapidarij) v luči priprave na stalno postavitvev. Restavratorska obdelava velikega števila kamnitih predmetov bo prav tako predstavljala časovno in tudi finančno izjemen zalogaj. Ti predmeti so lahko težki preko 1000 kg ter visoki 2 in več metra. PMPO aktivno sodeluje tudi pri pripravi načrta upravljanja za grajski kompleks. Kar bo mogoče, na manjših kosih, dela muzejska restavratorka, sicer pa glede na obseg sodelujemo tudi z RC ZVKDS, prav tako bo potrebna dodatna zunanja pomoč, kar smo predvideli tudi v programu letošnjega dela. Glede deponiranja restavriranih predmetov nam je naproti prišel tudi Tehniški muzej Slovenije. Kar zadeva ta del – priprava na stalno postavitvev, bo obseg del odvisen od finančnih zmožnosti.

Pripravil: Dr. Aleksander Lorenčič, direktor Pokrajinskega muzeja Ptuj Ormož